

Urząd
Zamówień
Publicznych

Możliwości wykorzystania nowoczesnych narzędzi modelowania danych w kontekście nowych dyrektyw dot. zamówień publicznych

Justyna Pożarowska
Radca Generalny

Departament UE & Współpracy Międzynarodowej

Co to jest BIM?

- Building Information Modelling (BIM) – modelowanie informacji o budynku/budowli:

Sposób myślenia o robotach budowlanych

+

Proces współpracy nad realizacją robót budowlanych obejmujący ich całość (od pomysłu przez projektowanie, budowanie, zarządzanie powstałymi robotami)

Co to jest BIM?

- Jednym z elementów BIM jest program (typ programów) tworzący trójwymiarowy model budowli (3D zamiast 2D)
- Nie jeden program ale wiele programów typu BIM
- Baza danych do której różne „*strony zaangażowane w budynek/budowlę*” wprowadzają dane z własnego obszaru/zakresu (dane etapu projektowania, konstruowania, budowania, dane powykonawcze, dane etapu zarządzania budowlą po jej powstaniu)
- Za pośrednictwem programu koordynuje się pracę różnych *stron*: zamawiający, wykonawca, podwykonawcy, projektanci: architekci, konstruktorzy, specjaliści od instalacji, dostawcy ... - wszyscy pracują na jednym, wspólnym modelu 3D
- Za pośrednictwem programu tworzy się dokumentację

Co to jest BIM?

- IFC – format danych opisujących model → interoperacyjność wszystkich programów BIM
- Building Information Model - *jest cyfrową reprezentacją rzeczywistego budynku; Każdy element rzeczywistego obiektu jest reprezentowany przez równoważny mu element modelu cyfrowego* (prof. Adam Glema)
- Wirtualny spacer po modelu 3D

Skąd BIM w dyrektywach?

- Inicjatywa Wielkiej Brytanii
- Wprowadzenie możliwości żądania stosowania narzędzi BIM poparły Wielka Brytania i Litwa
- Elastyczne podejście zadeklarowała Austria, Belgia, Węgry, Holandia, Bułgaria, Łotwa, Włochy, Polska, Hiszpania, Komisja
- Poparcie IMCO (Parlament Europejski) dot. możliwości żądania/stosowania narzędzi BIM w przypadku zamówień na roboty budowlane
- Brytyjski non-paper

UK non-paper on BIM: encouraging BIM in public works

- ... to use building information modelling (BIM) for **the submission of interoperable electronic data sets** during the procurement of public works ...
- **Przedstawianie interoperacyjnych zestawów danych**
  - increases transparency and access to information
  - reduces errors, resource waste and delays
  - increasing efficiencies of constructing and operating public assets

UK non-paper on BIM: encouraging BIM in public works

Europa 2020 / Resource Efficiency Flagship Initiative

- making buildings 'greener' and more efficient
- optimises the resource use of the building - higher resource and energy efficiency
- reducing the environmental impacts
- combating climate change
- promoting innovation

UK non-paper on BIM: encouraging BIM in public works

- the BIM formats adopted by the Finland, Norway, Netherlands and the UK Government (and now increasingly by private sector) **are based on 'open and free' data formats effectively permitting data produced both in existing proprietary and free open source software to be exchanged freely.** Given this, the necessary tools are generally available to architects from across the EU and it would therefore not result in indirect market closure
- the use of proprietary software or formats is specifically restricted by EU procurement rules
- Podstawą: **otwarte i darmowe formaty danych efektywnie pozwalające na to, że dane wytwarzane zarówno za pomocą prawnie chronionego oprogramowania jak i oprogramowania otwarcie dostępnego są swobodnie wymieniane**

BIM w dyrektywach

- Pojęcie BIM pojawia się w dwóch z trzech nowoprzyjętych dyrektyw europejskich regulujących udzielanie zamówień publicznych w UE, w nowej dyrektywie klasycznej 2014/24/UE i w nowej dyrektywie sektorowej 2014/25/UE.
- Obie dyrektywy stwierdzają, że:

BIM w dyrektywach

Art. 22.4 (2014/24/UE)

W odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane i konkursów państwa członkowskie mogą wymagać zastosowania szczególnych narzędzi elektronicznych, takich jak narzędzia elektronicznego modelowania danych budowlanych lub podobne.

W takich przypadkach instytucje zamawiające muszą zaoferować alternatywne środki dostępu zgodnie z ust. 5 do czasu, gdy takie narzędzia staną się ogólnie dostępne w rozumieniu ust. 1 akapit pierwszy zdanie drugie.

BIM w dyrektywach

Art. 22.1 (2014/24/UE)

„ogólnie dostępne”

*Narzędzia i urządzenia wykorzystywane do celów komunikacji za pomocą środków elektronicznych, jak również ich właściwości techniczne, muszą być **niedyskryminujące, ogólnie dostępne i interoperacyjne** z produktami ICT będącymi w powszechnym użyciu oraz **nie mogą ograniczać dostępu** wykonawców do postępowania o udzielenie zamówienia.*

BIM w dyrektywach

Art. 22.5 (2014/24/UE)

Instytucje zamawiające mogą, w razie potrzeby, wymagać zastosowania narzędzi i urządzeń, które nie są ogólnie dostępne, pod warunkiem że instytucje te oferują alternatywne środki dostępu.

*Uznaje się, że instytucje zamawiające oferują odpowiednie **alternatywne środki dostępu**, jeżeli zachodzi dowolna z poniższych sytuacji:*

BIM w dyrektywach

Art. 22.5 (2014/24/UE)

Uznaje się, że instytucje zamawiające oferują odpowiednie **alternatywne środki dostępu**, jeżeli zachodzi dowolna z poniższych sytuacji:

- a) instytucje zamawiające oferują nieograniczony, pełny, bezpośredni i bezpłatny dostęp za pomocą środków elektronicznych do tych narzędzi/urządzeń od daty publikacji ogłoszenia (...);
- b) instytucje zamawiające zapewniają, by oferenci niemający dostępu do tych narzędzi/urządzeń (...) mogli uzyskać dostęp do postępowania o udzielenie zamówienia przez stosowanie tymczasowych tokenów nieodpłatnie udostępnionych w sieci; lub
- c) instytucje zamawiające prowadzą alternatywny kanał elektronicznego składania ofert.

BIM w dyrektywach

Dyrektywy nie używa bezpośrednio akronimu BIM

Building information electronic modelling tools

Narzędzia elektronicznego modelowania danych budowlanych

BIM w dyrektywach

W odniesieniu do zamówień publicznych na roboty budowlane i konkursów państwa członkowskie/zamawiający

- **Mogą, ale nie muszą** wymagać zastosowania szczególnych narzędzi elektronicznych, takich jak narzędzia typu BIM lub **podobnych**; (projekt PZP)
- Jeśli instytucje zamawiające stosują takie narzędzia, a nie są one środkami ogólnie dostępnymi, wtedy muszą one jednocześnie zaoferować **alternatywne środki dostępu** do nich do momentu, gdy takie narzędzia staną się ogólnie dostępne; (wydaje się, że są one ogólnie dostępne)
- Zastosowanie takich narzędzi **nie może prowadzić do ograniczania konkurencji**

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Kryteria udzielania zamówienia, art. 67

Instytucje zamawiające udzielają zamówień publicznych w oparciu o ofertę najkorzystniejszą ekonomicznie z zastosowaniem kryterium:

- Ceny
- Kosztu (efektywność kosztowa, np. LCC – koszt cyklu życia)
- Najlepszej relacja jakości do ceny

cena/koszt + inne aspekty: jakościowe, środowiskowe, społeczne np. jakość, wartość techniczna, funkcjonalność, cechy innowacyjne, serwis/warunki dostawy, kwalifikacje personelu

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Oferta najkorzystniejsza ekonomicznie z punktu widzenia zamawiającego

Kosztowo – **BIM jako element mający wpływ na efektywność kosztową w całym cyklu życia robót budowlanych**

Najlepszej relacja jakości do ceny – **BIM jako aspekt jakościowy, środowiskowy, społeczny np. mający wpływ na jakość, wartość techniczną, funkcjonalność, cechy innowacyjne, odnoszący się do serwisu/warunków dostawy, kwalifikacji personelu**

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

- Kryteria takie mogą np. obejmować:
  - a) jakość, w tym wartość techniczną, właściwości estetyczne i funkcjonalne, **dostępność, projektowanie dla wszystkich użytkowników, cechy społeczne, środowiskowe i innowacyjne, handel i jego warunki;**

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

- Kryteria takie mogą np. obejmować:

b) organizację, kwalifikacje i doświadczenie personelu wyznaczonego do realizacji danego zamówienia, w przypadku gdy właściwości wyznaczonego personelu mogą mieć znaczący wpływ na poziom wykonania zamówienia; [kwalifikacje w zakresie użytkowania BIM, stanowisko koordynatora modelu BIM]

(94) Tak może być na przykład w przypadku zamówień na usługi intelektualne, takie jak usługi doradcze lub architektoniczne. Instytucje zamawiające korzystające z tej możliwości powinny – za pomocą odpowiednich postanowień umownych – **zapewnić, aby personel wyznaczony do wykonania zamówienia faktycznie spełniał określone standardy jakości** i by zastąpienie tego personelu było możliwe wyłącznie za zgodą instytucji zamawiającej, która sprawdza, czy personel zastępczy zapewni równoważny poziom jakości.

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

- Kryteria takie mogą np. obejmować:
  - a) dostawę i instalację
  - b) dostawę i instalację z serwisem
  - c) serwis posprzedażny oraz pomoc techniczną, warunki dostawy, takie jak termin dostawy, sposób dostawy oraz czas dostawy lub okres realizacji

BIM jako narzędzie organizacji długookresowego zarządzania obejmującego serwisowanie, pomoc techniczną itp.

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Kryterium efektywności kosztowej – koszty cyklu życia

Cykl życia, art. 2, pkt 20

„cykl życia” oznacza wszystkie kolejne lub powiązane ze sobą etapy, w tym działania badawczo-rozwojowe, które należy wykonać, produkcję, obrót i jego warunki, transport, użytkowanie i utrzymanie, w całym okresie istnienia produktu lub obiektu budowlanego lub świadczenia usługi, od nabycia surowca lub wytworzenia zasobów po wywóz, usunięcie i zakończenie obsługi lub użytkowania;

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Kryterium efektywności kosztowej – koszty cyklu życia

Rachunek kosztów cyklu życia, art. 68

obejmuje (...) niektóre lub wszystkie (...) koszty ponoszone w czasie cyklu życia produktu, usługi lub robót:

- a) koszty wewnętrzne poniesione przez instytucję zamawiającą lub innych użytkowników, takie jak:
  - (i) koszty związane z nabyciem (np. R&D, produkcja, transport)
  - (ii) koszty użytkowania (np. zużycie energii, zasobów);
  - (iii) koszty utrzymania (np. konserwacja);
  - (iv) koszty związane z wycofaniem z eksploatacji (np. zbiórka, recykling);
- b) koszty przypisywane ekologicznym efektom zewnętrznym (np. koszty emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń, inne koszty łagodzenia zmiany klimatu).

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Kryterium efektywności kosztowej – koszty cyklu życia

Rachunek kosztów cyklu życia, art. 68

2. W przypadku gdy instytucje zamawiające szacują koszty przy pomocy podejścia opartego na rachunku kosztów cyklu życia, określają w dokumentach zamówienia dane, które powinni przedstawić oferenci, oraz metodę, którą zastosuje instytucja zamawiająca do określenia kosztów cyklu życia na podstawie tych danych.

3. W przypadku gdy na mocy unijnego aktu ustawodawczego obowiązkowa stała się jakakolwiek wspólna metoda kalkulacji kosztów cyklu życia, do oszacowania tych kosztów stosowana będzie ta wspólna metoda.

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

BIM jako narzędzie wspierające szacowanie kosztów cyklu życia robót budowlanych

BIM nie jest metodologią LCC

- **możliwość gromadzenia i przetwarzania różnorodnych danych**
- **dane cząstkowe na potrzeby szacowania LCC**

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Etykiety, art. 43

W przypadku gdy instytucje zamawiające zamierzają dokonać zakupu robót budowlanych, dostaw lub usług o szczególnych cechach środowiskowych, społecznych lub innych, mogą one w specyfikacjach technicznych, kryteriach udzielenia zamówienia lub w warunkach realizacji zamówienia, wymagać określonej etykiety jako środka dowodowego na to, że te roboty budowlane, dostawy lub usługi spełniają wymagane cechy, pod warunkiem że spełnione są wszystkie następujące warunki ...

BIM standaryzacja

Potencjalne BIM etykiety

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Warunki realizacji zamówień, art. 70

Institucje zamawiające mogą określić szczególne warunki związane z realizacją zamówienia, pod warunkiem że są one powiązane z przedmiotem zamówienia w rozumieniu art. 67 ust. 3 i wskazane w zaproszeniu do ubiegania się o zamówienie lub w dokumentach zamówienia. Warunki te mogą obejmować aspekty gospodarcze, związane z innowacyjnością, środowiskowe, społeczne lub związane z zatrudnieniem.

Zastosowanie BIM jako dodatkowy warunek realizacji zamówienia

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

art. 67.3

Uznaje się, że kryteria udzielenia zamówienia są powiązane z przedmiotem zamówienia publicznego, jeżeli dotyczą robót, dostaw lub usług, które mają być zrealizowane w ramach tego zamówienia, **we wszystkich aspektach oraz na wszystkich etapach ich cyklu życia**, co obejmuje czynniki związane z:

a) określonym procesem produkcji, dostarczania lub wprowadzania tych robót budowlanych, dostaw lub usług na rynek; albo

b) określonym procesem dotyczącym innego etapu cyklu życia tych robót budowlanych, dostaw lub usług;

nawet jeżeli te czynniki nie są ich istotnym elementem.

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Podwykonawstwo, art. 71

Współpraca z podwykonawcami za pośrednictwem BIM

- zarządzanie łańcuchem podwykonawców
- przestrzeganie obowiązków informacyjnych (BIM jako narzędzie gromadzenia dokumentacji)

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Umowy w sprawie realizacji zamówienia, art. 72

Istotne i nieistotne zamiany umowy

Istotne zmiany umowy – wymagają udzielenia nowego zamówienia publicznego → **BIM jako narzędzie przewidywania i zapobiegające istotnym zmianom umowy**

Dopuszczalne istotne zmiany umowy → **BIM jako narzędzie przewidywania i zarządzania dopuszczalnymi zmianami umowy**

Proces zamówienia w nowych dyrektywach a BIM

Umowy w sprawie realizacji zamówienia, art. 72

Dopuszczalne istotne zmiany umowy:

- gdy modyfikacje, niezależnie od ich wartości pieniężnej, zostały przewidziane w pierwotnych dokumentach zamówienia w jasnych, precyzyjnych i jednoznacznych klauzulach przeglądowych, np. klauzule obejmujące opcje (...) **BIM a opcje, warianty**
- w przypadku dodatkowych robót budowlanych, usług lub dostaw wykonywanych przez pierwotnego wykonawcę, które stały się niezbędne i które nie były uwzględnione w pierwotnym zamówieniu, a zmiana wykonawcy jest problematyczna (...)
- ...

Dlaczego robić zamówienia z zastosowaniem BIM?

- Wydajemy publiczne pieniądze → racjonalnie
- Racjonalność cyklu życia
- Wydając je możemy realizować szersze cele krajowych polityk → EU: „secondary objectives”, „strategic procurement”
  - Zamówienia zielone
  - Pro-społeczne (projektowanie dla wszystkich...)
  - Zamówienia innowacyjne – PPI, PCP
- Możliwość czy obowiązek?
  - Formalnie możliwość ale mająca wpływ na realizację powiązanych celów i obowiązków
  - Administracja rządowa, administracja samorządowa
  - Powiązane krajowe polityki, NPF → RPO
  - Obowiązki wynikające z przepisów sektorowych

Dziękuję za uwagę

Justyna.Pozarowska@uzp.gov.pl

www.uzp.gov.pl

